

Føroyski búskapurin veikur

Bert smávegis broytingar tann negativa vegin kunnu seta føroyska búskapin í eina sera trupla stöðu sigur Búskaparráðið í frágreiðing síni til almenningin. Ráðið sigur víðari, at skal tað vera gjørligt at fremja eina skilagóða útbygging av føroyska samfelagnum, er neyðugt at minka keypsorkuna í privata sektorinum, fyri at fáa minkað um innflutningin av nýtsluvørum og -tænastum. Vit prenta tann partin av frágreiðingini, sum snýr seg um búskaparligu útlitini.

Búskaparlig útlit

Tað búskaparliga virksemið í landinum er minkandi. Síðan fyrst í 1990 til seinast í 1991 eru lónargjaldingarnar í øllum landinum fyrst eitt 12 mór. skeið minkaði við 330 mió. kr., og tær minka 3–4% árliga í lotuni. Tað skal nogv til at venda hesi gongd, og tí kann væntast, at tær útgöldnu lónirnar verða lægri í 1992 enn í 1991.

Tað verða fleiri mót-virkandi rák, sum fara at ávirka búskapin og virksemið í 1992.

Útflutningur

Handilsavtalan við EF væntast við verandi framleiðslumynstri at geva 50 mió. kr., sum meirinntøka á útflutninginum. Henda meirinntøka er innroknað sum spardur fiskivinnustudningur á figgjárlóg-

ini, og ávirkar sostatt ikki gjaldførið í landinum. Produktiviteturin á fiska-virkjum sigast at vera øktur í seinastuni, møguleikar, sum eru í avtaluni fyri at framleiða vørur á hægri virkisstöði og við stórra arbeidssinnihaldi, eiga sostatt at kunna gagnnýttast. Nakað í 1992 og meira seinni. Teir böttu veiðumøguleikarnir í russiskum og norskum sjögvi virka sama veg.

Hinvegin virkar tað, at okkara eigna fiskatilfeingi er so illa fyrri, at veiðan helst er minkandi. Prísgongdin á útflutninginum hevur verið til okkara fyrimun tey tvey seinastu árin, serstakliga hevur upshavt høgán pris, eitt ávíst prísfall kunnu vit kanska vænta, hóast inflatiónin í Týsklandi í hesum forinum er til okkara fyrimun.

Samanumtikið er tað kanska ikki so órealistiskt at vænta óbroytt útflutningsvirði í 1992.

Tann ætlaða FAS-skipanin fer helst at styrkja kappingarstöðuna hjá teimum føroysku skipun-

um í farmasiglingini uppá Føroyar, sum sostatt við øktari prískapping kunnu væntast at økja sín marknaðarpart aftur.

Eftirspurningur

Tann innlendski eftirspurningurin má væntast at minka nakað í 1992.

Virksemið hjá landskassanum, t.v.s. tænastuveitingarnar og ilógurnar, verða á sama stöði, sum í 1991. Hinvegin minka veitingar, vinnustudningar minka við 80 mió. kr. og kapitalveitingar, so sum upphoggingarstuðul og veðhaldsútleigg, ætlast at minka við 180 mió. kr. Samanlagt er hall landskassans ætlað at minka við 380 mió. kr., og fer tí at fáa eina ávarkandi ávirkan á búskapin. Hetta hongur saman við, at tað stóra hallið hesi undanfarnu árin er figgjað við lantøku úttanlands, tá hallið minkar, so minkar lantøkan í útlandum eisini, og við hesum minkar gjaldførið í landinum, um peningastovnarnir ikki økja um sína lantøku. Tað virkar tó økjandi uppá

gjaldførið í landinum, at landskassin við lantøku úttanlands rindar ta bundnu uppsparingina frá 1989 inn á konti í peningastovnunum.

Figgjarstöðan hjá kommununum talar fyri, at teirra tænastuveitingar og ilógur fara at minka.

Eftirlønarskipanin fyri arbeidsmarknaðin og tryggingarskipanin móti arbeidsløysi fara at økja lónarútreiðslurnar hjá arbeidsgævarum við ávikavíst 1/2% og 2%, tilsams 2,5%. Lønsmóttakarar skulu rinda 1/2% av útgöldnu lönini til eftirlønarskipanina, sum tí í fyrsta umfari fer at økja um uppsparingina og minka um nýtsluna. Lønsmóttakarinn skal tryggja seg fyri at hava krav uppá arbeidsløysisveiting, ger hann tað skal hann rinda 2% av útgöldnu lönini, og keypsorkan minkar sostatt. Samanlagt fer arbeidsløysistryggingin helst at økja um eftirspurningin. Hetta hongur saman við tí, at tey, sum eru arbeidsløys áðrenn skipanin fer at virka, fáa økt nakað um

sína keypsorku, og nýtsluparturin er nakað stórri í smáum inntøkum enn í stórum inntøkum.

Tann bundna uppsparingin, sum í 1991 er um 30 mió. kr., fellur burtur í 1992, og økir um keypsorkuna.

Tann sonevndi GATT-tollurin økir um avgjaldið av vørum, sum verða innfluttar frá øðrum enn EFlöndum. Keypsorkan hjá keyparum minkar og inntøkur landskassans vaksa, men samlaða áriníð er óvist, tí at EF-vørur verða meira kappingarførar.

Ávirkanir verða báðar vegir, men samanlagt má væntast ein nakað minni eftirspurningur.

Ein minni eftirspurnin ur fer at ávirka bæði innflutning av vørum og tænastum og føroyska framleiðslu.

Um tað eydnast at fáa sama útflutningsvirði í 1992, sum í 1991, skuldi

Tað er alneyðugt at hyggja nærri at almennu útreiðslunum, soleiðis at tær í stórri mun eru við til at skapa fortreytir fyri framhaldandi búskaparligum vøkstri heldur Búskaparráðið

tað eisini verið útlit til eitt gott úrslit á gjaldsjavnanum í 1992, av tí at innflutningurin neyvan verður í vøkstri samanlagt.

Niðurstøða Gjaldsjavnin

Gjaldsjavnin er batnaður munandi tey seinastu trý árin. Trupulleikin við gjaldsjavnanum er tíværri ikki loystur við hesum.

Hyggja vit nærri at innflutningshagtolunum, so sæst, at batin er framkominn við at innflutningurin

Neyðugt at minka um innflutningin av nýtsluvørum enn meira sigur Búskaparráðið